

DOSTAVLJANJE PISMENA U KRIVIČNOM POSTUPKU REPUBLIKE SRBIJE: EFIKASNOST U RASCEPU IZMEĐU LEPIH ŽELJA I LOŠIH NAVIKA*

Milica Kolaković-Bojović*
Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd

Jedno od retkih pitanja oko koga postoji opšti konsenzus u domaćoj naučnoj i stručnoj javnosti, jeste da neefikasnost dostavljanja pismena u krivičnom postupku predstavlja jedan od ključnih faktora njegovog predugog trajanja. Razlozi tome, moglo bi se reći, približno jednako leže u procesnim i pravosudno-organizacionim normama, budući da su i jedne i druge zastarele i nedelotvorne. Iz nejasnih razloga, zakonodavac ali i pravosuđe, decenijama se opiru preuzimanju rešenja koja u drugim pravnim sistemima daju izuzetne rezultate, čak i nakon što su putem pilot programa realizovanih u našem pravosuđu, delovali na isti način. Promene izvršene u procesnom okviru dostavljanja usvajanjem Zakonika o krivičnom postupku iz 2011. godine, čini se, umesto da idu u pravcu otklanjanja suštinskih uzroka neefikasnost dostavljanja, zapravo značajno sužavaju prava okrivljenog u ovoj oblasti, putem proširene prezumpcije da je pismeno dostavljeno, otvarajući prostor za brzinu ali ne i za efikasnost dostavljanja.

KLJUČNE REČI: dostavljanje pismena / krivični postupak / efikasnost

---

* Ovaj tekst je nastao kao rezultat na projektu "Kriminal u Srbiji: fenomenologija, rizici i mogućnosti socijalne intervencije" (broj 47011) koji finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja RS.

* E-mail: kolakius@gmail.com

1. EFIKASNOST DOSTAVLJANJA

Jedan od osnovnih zadataka koji se postavlja pred zakonodavca kada u procesnom zakonodavstvu uređuje institut dostavljanja, jeste da pomiri potrebu da se krivični postupak odvija neophodnom dinamikom, da sam proces dostavljanja ne zahteva prevelik utrošak resursa, a da istovremeno, u potpunosti budu ispoštovana prava okrivljenog i drugih učesnika u krivičnom postupku. Tek uspostavljanjem ove vrste ravnoteže, može se reći da u jednoj državi postoji adekvatan pravni okvir za efikasno dostavljanje. Ipak, ono što se često zanemaruje, jeste činjenica da adekvatan pravni okvir, podrazumeva s jedne strane, odgovarajuće procesne norme, kojima, istovremeno, moraju korespondirati odredbe zakona, podzakonskih i internih akata koji uređuju organizaciju krivičnog pravosuđa. Zanemarivanje ove, pravosudno-organizacione komponente, redovno rezultira time, da odredbe procesnog zakonodavstva ne ostvaruju ulogu koja im je namenjena.

2. DOSTAVLJANJE PISMENA PO POZITIVNOM PRAVU REPUBLIKE SRBIJE

Kada je u pitanju sredstvo, odnosno način dostavljanja, u skladu sa članom 242. Zakonika o krivičnom postupku, pismena se dostavljaju, po pravilu, posredstvom službenog lica organa postupka koji je odluku doneo ili neposredno kod tog organa, preko pošte ili druge organizacije registrovane za poslove dostavljanja pismena, organa lokalne samouprave, zamolnim putem preko drugog državnog organa, telekomunikacionim ili elektronskim putem, a izuzetno i posredstvom policije.¹ Ova odredba formulisana je izuzetno široko, tako da ostavlja prostor za značajne izmene organizacionih odredaba, bez naknadne intervencije u ZKP-u, a da su ove izmene neophodne, pokazuje čitav niz nedostataka u trenutnom sistemu. Ovakav pristup je pozitivan jer dozvoljava da se potrebne korekcije vrše na nivou podzakonskih i internih akata, dok se Zakonik u krivičnom postupku drži isključivo definisanja osnovnih pitanja. U tom smislu, najveći teret bi, u smislu preciziranja odredaba o dostavljanju, trebalo da bude na Sudskom

---

¹ Poziv za glavni pretres ili drugi poziv organ postupka može i usmeno saopštiti licu koje se nalazi pred njim, uz upozorenje na posledice nedolaska. Poziv i upozorenje će se zabeležiti u zapisniku koji će pozvano lice potpisati, osim ako je to zabeleženo u zapisniku o glavnom pretresu i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

poslovniku, kao aktu čija priroda podrazumeva visok nivo detaljnosti i operativnosti. Ipak, u trenutno važećem Sudskom poslovniku ovo nije slučaj, budući da materiji dostavljanja posvećuje tek nekoliko članova, ponovo ostavljajući preširoka diskreciona ovlašćenja u pogledu praktične organizacije sistema dostavljanja. Ovo važi, kako za način, tako i za vreme dostave. Dodatni problem predstavlja i činjenica da se na izmene Sudskog poslovnika čeka već nekoliko godina, te da njegove odredbe koje se odnose na dostavljanje pismena nisu i sasvim usklađene sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku, odnosno ne razrađuju sve odredbe ovog zakona koje je kroz Poslovnik potrebno precizirati. Dobar primer za ovo je i činjenica da se Poslovnik bavi detaljnije dostavljanjem u tradicionalnoj, pismenoj formi, dok ne sadrži, preko potrebna preciziranja odredaba o elektronskom dostavljanju, ili o uslovima i modalitetima poveravanja ovih poslova različitim pravnim licima.

Kako je povratna informacija o ishodu dostavljanja od izuzetne važnosti pošiljke koje se otpremaju poštom, razvrstavaju se u tri grupe: obične, preporučene i sa povratnicom i tim redom se upisuju u dostavnu knjigu za poštu, koja služi kao evidencija o otpremi. Ako je potreban dokaz o prijemu, prepis odluke ili pismeno stavlja se u oмот sa povratnicom, ako se dostavlja poštom, a ako se dostavlja na drugi način - u dostavnicu. (čl. 210-211. Sudskog Poslovnika)

U skladu sa članom 209. Sudskog poslovnika, odluke i druga pismena otprema zaposleni određen za to godišnjim rasporedom poslova dok se, u sudovima sa većim obimom poslova, može organizovati posebna organizaciona jedinica za ekspediciju pošte.

Kada je reč o vremenu dostave, članom 212. Sudskog poslovnika predviđeno je da dostavljač dostavlja pismeno licu kome se dostavljanje ima izvršiti, svakog dana na radnom mestu u radno vreme ili u stanu od 7 do 22 sata. U drugo vreme i na drugom mestu, dostavljanje se može izvršiti na osnovu posebne odluke suda, odnosno naloga sudije koji je dostavljač na zahtev primaoca dužan da pokaže. I pored toga, postojeće službe dostave rade gotovo isključivo od ponedeljka do petka i to uglavnom do 16 časova. Imajući u vidu da je danas uobičajno radno vreme od devet do 17 časova, jasno je, da je bez popodnevene smene svrha postojanja ove službe dovedena u pitanje.

Sudski poslovnik takođe predviđa da se sudska pismena dostavljaju neposredno u sudu, putem pošte, drugog pravnog lica registrovanog za dostavljanje pismena, policije, po sudskom dostavljaču ili na drugi način u skladu sa posebnim zakonom, čime zapravo ostavlja široke mogućnosti za

pronalaženje najefikasnijeg načina dostave. U tom smislu, pojedini sudovi su putem potpisivanja memoranduma o saradnji pokušali da putem poveravanja poslova dostavljanja različitim firmama, omladinskim zadrugama i slično, podignu nivo efikasnosti dostave, što je dalo izuzetne rezultate.² Ipak, mišljenja smo da bi ovo pitanje trebalo rešavati sistemski, putem protokola o saradnji ili ugovora kojim bi Visoki savet sudstva jednoobrazno izmenio sistem na nivou čitavog pravosuđa. Iako se protiv ovog rešenja često čuju argumenti koji govore o prevelikoj važnosti dostavljanja da bi ono bilo, uslovno rečeno, izmešteno iz javnog sektora, putem poveravanja ovih poslova, ne bismo se mogli složiti sa ovakvim viđenjem. Naime, ukoliko se država već odrekla svojih ovlašćenja u širokom delokrugu poslova koji su povereni izvršiteljima i javnim beležnicima, nije li jednostavna operacija dostavljanja pismena nešto što bi se, što pre, moralo poveriti organizacijama koje bi značajno podigle efikasnost ove radnje. Rešenje je najbolje tražiti u javno-privatnom partnerstvu, jer je nesporno da profit diktira neuporedivo veću disciplinu i efikasnost nego što je ranije bio slučaj, a iskustvo sa naplatom potraživanja, od kada je ona poverena izvršiteljima, jasno govori u prilog tome.

Ono o čemu se retko govori su i finansijski aspekti korišćenja postojećeg modela dostavljanja, a imajući u vidu procenat neuspešne dostave. U tom kontekstu, čak i ako bi dostavljanje putem privatnih kompanija, umesto korišćenjem sudskih dostavljača i pošte, nominalno bilo skuplje, u krajnjem ishodu, ukoliko bi se njihova zarada vezala za procenat uspešnih dostava, rezultat bi bio sasvim suprotan.

Osim pomenutim mehanizmom, Zakonikom o krivičnom postupku je predviđeno da se dostavljanje može izvršiti i isticanjem na oglasnoj tabli ili internet stranici organa postupka, a uz saglasnost lica kome se dostavljanje ima izvršiti i preko punomoćnika za prijem pismena, putem poštanskog faha ili elektronske pošte. Dostavljanje se smatra izvršenim protekom roka od osam dana od dana isticanja pismena na oglasnoj tabli ili internet stranici organa postupka, odnosno od prijema potvrde da je pismeno predato punomoćniku za prijem pismena, poštanskom fahu, odnosno dostavljeno elektronskim putem.

Zakonodavac je ovom odredbom pokušao da uvaži činjenicu da smo uveliko u eri modernih tehnologija, ali ne možemo se oteti utisku da je, usled

---

²Vidi: USAID/SERBIA (2012): Best Practice Guide- Backlog Prevention & Reduction Measures for Courts in Serbia, United States Agency for International Development.

nedostatka bilo kakvih preciznijih pravila o ovom vidu dostavljanja, možda bolje da se u to nije ni upuštao. Ovo naročito ako se uzme u obzir da je u brojnim sudovima i tužilaštvima pristup internetu i dalje izuzetno limitiran, pa tako u većini sudnica čak i nema internet konekcije. Pored toga, postavlja se pitanje i u kojoj formi bi trebalo da bude potvrda da je ovakav poziv primljen, kao i u kom roku bi trebalo da bude dostavljen, budući da sama činjenica da poslat, ne može biti izjednačena sa momentnom predaje pismena iste sadržine, za koje se, opravdano, može pretpostaviti da se primalac odmah upoznao sa njegovom sadržinom.

Kada je u pitanju način dostavljanja pismena, član 243. ZKP-a predviđa da se pismeno dostavlja neposrednom predajom licu kome je upućeno. Ako se lice ne zatekne tamo gde se dostavljanje ima izvršiti, pismeno se može predati punoletnom članu njegovog domaćinstva koji je dužan da ga primi. Ako se član porodičnog domaćinstva tu ne zatekne, pismeno će se predati portiru, susedu ili predsedniku kućnog saveta ako oni na to pristanu i time se smatra da je dostavljanje izvršeno. Arhaičnost ovakvog rešenja potpuno je neobjašnjiva, imajući u vidu da je odredba člana 243. ZKP-a stara tek nekoliko godina. Naime, u drugoj deceniji dvadesetprvog veka, potpuno je nezamislivo da se privatna pošta predaje portiru, susedu ili predsedniku kućnog saveta. Naime, mali broj zgrada uopšte ima portira ³, a ukoliko to uopšte i jeste slučaj, uglavnom se radi o licima koja su u privatnim firmama angažovana na poslovima fizičko-tehničkog obezbeđenja objekta, te nije jasno u kakvoj su, bilo privatnoj ili poslovnoj vezi sa stanarom zgrade kome je porebno dostaviti pismeno. S druge strane, još je veći paradoks mogućnost da se pismeno preda susedu. Jer, čak je i za angažovanje portira potrebna saglasnost stanara zgrade, dok suseda niti možemo, niti moramo, ni birati, a ni poznavati. Uz to, nije jasno ni koja se sve lica uopšte mogu smatrati susedima. Da li je potrebno da se radi o licima koja žive u stanu ili kući koja se nalazi neposredno uz stan ili kuću lica kome je potrebno izvršiti dostavljanje? Ili na istom spratu ili lameli? Da i ne pominjemo problem podstanara sa i bez prijave prebivališta, potom lica koja povremeno, po različitim osnovama borave na pojedinim adresama i sl. Možda je još i složenija situacija u ruralnim sredinama, gde čak i prvi sused može biti udaljen i kilometrima a nije retkost ni da su najbliži susedi u veoma loši međuljudskim odnosima. Najzad,

---

³Čak i sam pojam portira je posve sporan jer, osim što je arhaičan, nema uvek istu sadržinu u smislu poslova koji potpadaju pod opis ovog radnog mesta, te nije najjasnije na koji način će lice koje vrši dostavu u opšte utvrditi da se zaista radi o portiru koji je ovlašćen da prima poštu u ime stanara u objektu.

dobro je poznato i da pismena neretko stižu u delimično ili potpuno otvorenim kovertam, pa se postavlja i pitanje zaštite podataka o ličnosti.

Nije bez znaka pitanja čak ni mogućnost da se pismeno preda "punoletnom članu domaćinstva". Da li je za ovaj status dovoljno da lice ima prijavljeno prebivalište ili boravište na istoj adresi? Nije tajna da u ovoj oblasti kod nas vlada potpuni haos, te da na adresi lica kome je potrebno dostaviti pismeno, i bez njegove krivice, mogu biti prijavljena i lica sa kojima ni na koji način nisu u vezi. Da li je dovoljno da ima isto prezime ili da je u srodstvu sa licem kome treba dostaviti pismeno? Šta je sa situacijom kada čak i supružnici ali i roditelji i deca imaju različito, ili pak, bivši supružnici (potencijalno u veoma lošim odnosima) isto prezime? Naime, u čitavoj ovoj formulaciji, jedino je punoletstvo činjenica koja se na licu mesta može nesporno utvrditi, dok je upitno ko uopšte predstavlja člana domaćinstva i na koji način će lice dokazati da ima to svojstvo. Sudskim poslovníkom je predviđeno da u slučaju sumnje, sudski dostavljač može tražiti od lica koja se zateknu na mestu na kome bi dostavu trebalo izvršiti da dokažu svoj identitet. Dakle, mogućnosti su ograničene samo na podatke iz ličnih isprava. Istom odredbom predviđeno je i da, ukoliko ta lica odbiju da pruže dokaz o identitetu, sudski dostavljač može zatražiti pomoć policije radi utvrđivanja njihovog identiteta (član 212, st. 4-5), što je u praksi teško zamislivo.

Da ovo nije jedini nedovoljno promišljen segment pomenute odredbe, pokazuje i odluka zakonodavca da kao lice ovlašćeno za prijem pismena označi i predsednika kućnog saveta, i to, ne samo zbog terminološke arhaičnosti i činjenice da se ne koristi pojam "predsednik skupštine stanara,"⁴ već i zbog njegove promenjene uloge, u kontekstu činjenice da kućni savet više nije običan "zbor" stanara. Šta više, sve više skupština stanara se odlučuje da poslove koje bi trebalo da vrši predsednik, poveri specijalizovanim agencijama.

Ako se dostavljanje vrši na radnom mestu lica kome je potrebno dostaviti pismeno, a to lice se tu ne zatekne, pismeno se može predati licu ovlašćenom za prijem pošte koje je dužno da primi pismeno ili licu koje je tamo zaposleno, ako ono pristane da primi pismeno i time se smatra da je dostavljanje izvršeno.

---

⁴Vidi: Škulić, M. & Ilić, G. (2012): *Reforma u stilu "jedan korak napred-dva koraka nazad"*, Udruženje javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca Srbije, Srpsko udruženje za krivičnopravnu teoriju i praksu, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd str. 116.

Ako lice iz koje nije dužno da primi pismeno odbije da to učini, dostavljač će ostaviti obaveštenje da će se pismeno istaći na oglasnoj tabli suda i po mogućstvu, internet stranici organa postupka. Po proteku roka od osam dana od dana isticanja pismena smatra se da je dostavljanje izvršeno.

Kada lice kome je potrebno izvršiti dostavljanje ili lica koja sa njim žive ili su zaposlena a koja su dužna da prime pismeno, odbiju da to učini, dostavljač će zabeležiti na dostavnici dan, čas i razlog odbijanja prijema, a pismeno će se ostaviti u stanu⁵ ili u prostoriji gde je ono zaposleno i time je dostavljanje izvršeno.

Ovo rešenje podjednako je sporno kao i prethodno analizirano, jer nije najjasnije šta se sve može smatrati ostavljanjem pismena ili obaveštenja u stanu ili prostoriji gde je zaposleno lice kome je potrebno dostaviti pismeno. Najpre, kada se radi o stanu, postavlja se pitanje, na koji način će lice koje vrši dostavu utvrditi koji prostor u objektu koji se nalazi na označenoj adresi se može smatrati stanom tog lica. Nije retkost da se na istoj adresi nalazi više povezanih ili nepovezanih objekata; da oznaka sa kućnim brojem nema, da su oštećene, netačne ili nepotpune; da lica koja se zateknu na adresi tvrde da čitav objekat ili njegov deo ne predstavljaju stan lica kome je potrebno izvršiti dostavljanje, itd. Situacija je još složenija kada se radi o poslovnim prostorijama, kada se prvo postavljaju statusna, kao i pitanja organizacione strukture pravnog lica u kome je zaposleno lice kome je potrebno izvršiti dostavljanje, a potom i ovlašćenja konkretnog lica koje se tamo zatekne i kome se pokuša dostaviti pismeno.⁶ U tom smislu, ne retko će se desiti da je na istoj adresi registrovano više pravnih lica, koja uz to mogu biti potpuno povezana alii u različitim, ne uvek jasnim statusnim i organizacionim vezama. Naime, može se desiti da se na predmetnoj adresi nalazi fabrika ili kompanija sa nekoliko hiljada zaposlenih, koja uz to može imati složenu organizacionu strukturu koja može biti takva da pojedini delovi pravnog lica funkcionišu gotovo potupno nezavisno. Još problematičnija je situacija kada pravna lica posluju na više adresa, a priroda posla lica kome je potrebno dostaviti

---

⁵Nije najjasnije ni da li to znači da će se pismeno onda protiv volje lica ostaviti u stanu, niti na koji način? Da li će se smatrati da je ostavljeno ukoliko ga dostavljač ostavi na stolu ili ga može jednostavno baciti na pod, zadenući za vrata, ubaciti ispod vrata isl.? Škuljić se opravdano pita, da li će mu se tada pismeno "gurati u ruke" ili će se, možda, primeniti fizička sila? (Vidi: Škuljić, M. & Ilić, G. (2012): 115.)

⁶Nije najjasnije na koji način će lice koje vrši dostavu u opšte utvrditi da se radi o licu koje je zaista zaposleno u istom pravnom licu, po kom osnovu je angažovano i koja su njegova ovlašćenja u okviru radnog angažovanja.

pismeno je takva da je bez pravilnog rasporeda, angažovano na više lokacija.

Ako se na mestu gde se dostava ima izvršiti ne zatekne niko od pomenutih lica, dostavljanje će se izvršiti objavljivanjem na oglasnoj tabli suda ili internet strani organa postupka.⁷

Članom 245. Zakonika o krivičnom postupku regulisani su posebni načini dostavljanja koji predstavljaju izvestan pokušaj racionalizacije postupanja. Tako, ako organ postupka smatra da će dostavljanje biti izvršeno, učesniku u postupku se do završetka glavnog pretresa mogu dostavljati pismena preko drugog učesnika u postupku koji pristane da ih preda. Ovaj način dostavljanja se ne može koristiti kada je reč o okrivljenom. Ipak, ako organ postupka smatra da će obaveštenje biti primljeno, učesnik u postupku, a ako postoji opasnost od odlaganja izuzetno i okrivljeni, može se obavestiti telegramom ili telefonom o pozivu za glavni pretres ili drugom pozivu ili o odluci o odlaganju glavnog pretresa ili drugih radnji. O pomenutim vrstama obaveštavanja organ postupka će sastaviti službenu belešku.

Budući da je prisustvo okrivljenog neophodna pretpostavka za vođenje postupka, te da za okrivljenog u toku čitavog postupka važi, ne samo obaveza odazivanja pozivima već i obaveštavanja organa postupka o promeni adrese, članom 246. Zakonika o krivičnom postupku, predviđena su izuzetno restriktivna pravila za dostavljanje pismena okrivljenom. Naime, ako se dostavljanje pismena okrivljenom ne može izvršiti na adresu o kojoj je okrivljeni obavestio organ postupka, dostavljač će ostaviti obaveštenje da će se pismeno istaći na oglasnoj tabli i po mogućstvu, na internet stranici organa postupka. Po proteku roka od osam dana od dana isticanja pismena smatra se da je dostavljanje izvršeno. Imajući u vidu sve potencijalne probleme u dostavljanju o kojima je ranije bilo reči, a na koje

---

⁷ U skladu sa članom 244. ZKP-a, pismena koja se dostavljaju neposrednom predajom, uručuju se u zatvorenom omotu. Primalac i dostavljač potpisuju potvrdu o izvršenom dostavljanju – dostavnicu ili povratnicu. Primalac će na potvrdi naznačiti dan prijema. Ako je primalac nepismen ili nije u stanju da se potpiše, dostavljač će ga potpisati, naznačiti dan prijema i staviti napomenu zašto je potpisao primaoca. Ako primalac odbije da potpiše potvrdu, dostavljač će to zabeležiti na potvrdi i naznačiti dan predaje i time je dostavljanje izvršeno. Potvrdu o prijemu pismena dostavljenog putem poštanskog faha predstavlja dokument overen od strane pošte o danu i času predaje pismena u poštanski fah. Potvrdu o prijemu pismena dostavljenog elektronskim putem predstavlja odštampani elektronski zapis o danu i času kada je uređaj za elektronski prenos podataka zabeležio da je pismeno poslato primaocu, naziv pošiljaoca i primaoca i naziv pismena.

okrivljeni često ne može da utiče, postavlja se pitanje da li je opravdano da se prezumpcija dostavljanja koristi ovoliko široko.

Ako je okrivljeni punomoćjem branioca ovlastio za prijem pismena od čijeg dostavljanja teče rok za izjavljivanje pravnog leka, predajom pismena advokatskoj kancelariji branioca smatra se da je dostavljanje izvršeno. Izuzetno, ako okrivljenom koji nema branioca treba dostaviti presudu kojom mu je izrečena krivična sankcija koja se sastoji u lišenju slobode, a dostavljanje se ne može izvršiti na adresu o kojoj je okrivljeni obavestio sud, postaviće mu se branilac po službenoj dužnosti dok okrivljeni ne obavesti sud o novoj adresi. Postavljenom braniocu će se odrediti potreban rok za upoznavanje sa spisima koji ne može biti kraći od tri dana, a posle toga će mu se presuda dostaviti i postupak nastaviti.

3. ZAKLJUČCI I PREDLOZI DE LEGE FERENDA

Imajući u vidu sve izneto, ne možemo se oteti utisku da donošenje Zakonika o krivičnom postupku iz 2011. godine predstavlja propuštenu šansu da se oblast dostavljanja pismena uredi na potpuno novi, temeljan i moderan način, koji bi odgovarao društvenom okruženju u kome se primenjuje. Da je prilika propuštena, ukazuje i činjenica da je, već 2013, dakle, pre početka primene ZKP-a iz 2011. godine u sudovima i tužilaštvima opšte nadležnosti, usvajanjem Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije reforme pravosuđa za period od 2013-2018. godine, predviđena izmena Zakonika o krivičnom postupku u ovom segmentu. Pored, ili preciznije pre izmene ZKP-a, neophodno je uraditi sveobuhvatnu analizu sistema dostavljanja, ne samo u krivičnom, već u sudskim postupcima uopšte, kojom bi se pribavili precizni podaci o uspešnosti dostavljanja, najčešćim razlozima neuspešne dostave, kao i finansijskim aspektima. Pored toga, od značaja bi bilo, na reprezentativnom uzorku, ispitati odnos neuspešnog dostavljanja i produženog trajanja postupka. Ovi rezultati potpomognuti komparativnom studijom sistema dostavljanja u nekoliko evropskih zemalja, dali bi pouzdanu osnovu za ozbiljne i temeljne promene, koje bi, što nije tipično za većinu drugih mera koje se sprovode sa ciljem unapređenja efikasnosti postupka, značajne rezultate dale već u kratkom roku.

LITERATURA

- (1) *Nacionalna strategija reforme pravosuđa za period 2013-2018. godine* ("Službeni glasnik RS", broj 57/13);

- (2) Škulić, M. & Ilić, G. (2012): *Reforma u stilu "jedan korak napred-dva koraka nazad"*, Udruženje javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca Srbije, Srpsko udruženje za krivičnopravnu teoriju i praksu, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd;
- (3) *Sudski poslovnik* ("Sl. glasnik RS", br. 110/2009, 70/2011 i 19/2012);
- (4) USAID/SERBIA (2012): *Best Practice Guide-Backlog Prevention & Reduction Measures for Courts in Serbia*, United States Agency for International Development
- (5) *Zakonik o krivičnom postupku* ("Službeni glasnik RS", br. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13 i 55/14);

SERVICE OF DOCUMENTS IN THE SERBIAN CRIMINAL PROCEEDINGS: EFFICIENCY IN THE GAP BETWEEN WISHFUL THINKING AND BAD HABITS

One of the few issues on which there is general consensus in the national scientific and professional community, is that the inefficiency of delivery of documents in criminal proceedings is one of the key factors of its excessive length. The reasons for this, one might say, lie at the same time in the procedural and standards on the organization of the judiciary, since they both outdated and ineffective. For unclear reasons, the legislature as well as the judiciary resist for decades to takeover of solutions that in other legal systems provide exceptional results, even after they are through pilot programs implemented in our judiciary, acted the same way. Changes made in the framework of the process of delivery by adopting the Code of Criminal Procedure of 2011, it seems, instead of going in the direction of eliminating the root causes of the inefficiency of delivery, actually significantly narrowing the rights of the accused in this area, opening up space for the speed but not the efficiency of delivery.

KEYWORDS: service of documents / criminal procedure / efficiency